

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΤΙΚΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ :

«Ελλάδα» του κόσμου η Ευρώπη;

«Αν οι Ευρωπαίοι πολίτες θέλουν να έχουν μία φωνή, θα είναι μία ευρωπαϊκή φωνή... Εάν δεν το επιτύχουμε, τότε οι άλλοι θα αποφασίζουν για εμάς. Είναι η διαφορά ανάμεσα σε μια Ευρώπη που θα είναι παγκόσμιος παίκτης, με πραγματική **επιρροή**, ή μια Ευρώπη που θα γίνει σαν την Ελλάδα», είπε προ ημερών ο πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου Ζιλ Ντεάν, σε συνέντευξή του στην εφημερίδα *Soir*. Περισσότερο από το να αναφέρει την Ελλάδα ως αρνητικό πρότυπο, ο κ. Ντεάν εξέφρασε τον προσωπικό του, αλλά και περιρρέοντα, φόβο, μήπως οι παρενέργειες του γιατρικού που επελέγη για την υπέρβαση της κρίσης αφήσει την Ευρώπη με σοβαρές «αναπηρίες», η Ένωση αποδομηθεί και γίνει η Γηραιά Ήπειρος μια «Ελλάδα» του κόσμου... Αρκετοί παράγοντες **ενισχύουν** αυτόν τον φόβο.

Οι συνέπειες της απότομης προσαρμογής προκειμένου να μειωθούν τα ελλείμματα και να πληρωθούν τα χρέη, της αυστηρής λιτότητας, που δρα εις βάρος της παραγωγικής οικονομίας, ενισχύουν την ύφεση και την ανεργία. Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη «με τη χειρότερη ανθρωπιστική κρίση της εδώ και έξι δεκαετίες» (Ερυθρός Σταυρός), μετρώντας ήδη 43 εκατ. πολίτες χωρίς επαρκή ποσότητα φαγητού και 120 εκατ. το 1/4 του

ευρωπαϊκού πληθυσμού με τον κίνδυνο να περιπέσουν στη φτώχεια.

Τα ισχυρά ευρωπαϊκά κράτη με τις επιλογές τους εντείνουν τις ανισότητες ανάμεσα στις χώρες μέλη, μεταξύ λιγότερο και περισσότερο χρεωμένων, και στη συνέχεια επιχειρούν να αντιμετωπίσουν τα παρελκόμενα με, π.χ., αποκλεισμό: μελετούν φραγή των μεταναστευτικών ροών από τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου σε εκείνες του ευρωπαϊκού βορρά και κέντρου.

Η απώλεια του κοινωνικού χαρακτήρα των εθνικών πολιτικών αυξάνει τον κίνδυνο τα κινήματα διαμαρτυρίας να εκτραπούν προς τη βία ή να διολισθήσουν στον ρατσισμό και στην ξενοφοβία, να επιστρέψουν οι εθνικές διαμάχες, τις οποίες η ενωμένη Ευρώπη ήθελε να ξεπεράσει διά παντός.

Το κλίμα αμοιβαίας καχυποψίας (μεταξύ των πολιτών του κέντρου της Ευρωζώνης και εκείνων της περιφέρειας) και η διάσταση ανάμεσα στα «θέλω» των πολιτών και εκείνα των κεντρικών οργάνων οι μεν ζητούν εργασία, οι δε τη μείωση των ελλειμμάτων (τα ελλείμματα διαμορφώνουν την πολιτική) πλήττουν τις αξίες της Ε.Ε. Που σιγά σιγά παύει να προσφέρει νέα τροφή στους λόγους που στηρίζουν την ιδέα της. Αρχίζει να χάνει τον χαρακτήρα της, ως δύναμη εκπολιτισμού και «αμερόληπτη αρχή». Να μειώνει τον ενθουσιασμό για το ιστορικό επίτευγμα της αναίμακτης και εθελοντικής ένωσης 500 εκατ. ψυχών. Να εμφανίζει νέες διαιρέσεις και ανελαστικότητες, φυγόκεντρες δυνάμεις, **αλαζονικές** εξυψώσεις του ενός, εθνικές συσπειρώσεις... Αν σε αυτά προσθέσει κανείς την εντεινόμενη έλλειψη πίστης στην

πραγματοποίηση του προαιώνιου ευρωπαϊκού σχεδίου, τότε κινδυνεύει πραγματικά να λυθεί το σύμφωνο ενός κοινού ονόματος, ενός κοινού οράματος.

Οι ασθμαίνοντες πολιτισμοί εξαντλούνται πιο γρήγορα από εκείνους που προχωρούν ψηλαφώντας. Η σοφή γηραιά Ευρώπη μοιάζει να μην έμαθε πολλά από την ιστορία και τη φιλοσοφία της, εμμένει στα ίδια σφάλματα, παρόλα όσα γνωρίζει, ενάντια σε όσα γνωρίζει. Τρέχει προς το μέλλον σωρεύοντας δυσκαμψία. Κι έτσι, μέσα στο απροσχεδίαστο τρεχαλητό της, τον αλαζονικό μονοδιάστατο ρυθμό της, αποτυγχάνει να αγγίξει το υψηλότερο· μια βαθιά άχρονη ευρωπαϊκή συνείδηση.

Εφημερίδα «Καθημερινή», 13.10.2013

Παρατηρήσεις

A. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου σε 80 – 100 λέξεις.

Μονάδες 25

B1. Να σημειώσετε αν είναι «Σωστό» ή «Λάθος» το περιεχόμενο των προτάσεων που σας δίνονται σύμφωνα με το περιεχόμενο του κειμένου:

-Η Ευρώπη αντιμετωπίζει σοβαρή ανθρωπιστική κρίση.

-Μεγάλο ποσοστό κατοίκων ζει κάτω από τα όρια της φτώχειας.

-Η ξενοφοβία και ο ρατσισμός αναβιώνουν στα πλαίσια της Ευρώπης.

-Η Ευρώπη ξεπέρασε επιτυχώς τα λάθη του παρελθόντος.

-Τρέχει προς το μέλλον ανανεωμένη και γρήγορη.

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε τον τρόπο πειθούς της πρώτης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 4

B3. Να εντοπίσετε έναν τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου του κειμένου. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 6

B4. Να εντοπίσετε τη συλλογιστική πορεία της 5^{ης} παραγράφου (παραγωγική – επαγωγική) και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

B5. Να γράψετε τα συνώνυμα των λέξεων με έντονο χρώμα.

Μονάδες 5

B6. Να γράψετε τα αντώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.

Μονάδες 5

Γ. Σε ομιλία σας που θα εκφωνήσετε στη βουλή των εφήβων (500 – 600 λέξεις), να διατυπώσετε τα αίτια της ξενοφοβικής τάσης που υπάρχει στους πόλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προτείνετε τις αλλαγές που κατά τη γνώμη σας πρέπει να υλοποιηθούν από

την Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να υπερβεί την κρίση που αντιμετωπίζει και να μεταβληθεί σ' έναν τόπο που θα διασφαλίζει την ευημερία και την αξιοπρέπεια στους πολίτες της.

Μονάδες 40

Καλή Επιτυχία!

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ Γ΄ ΤΑΞΗΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πνευματική ελευθερία και φανατισμός

Αν ο αρχαίος ελληνικός κόσμος παραμένει ίσαμε τώρα ένα αξεπέραστο πρότυπο ελεύθερου στοχασμού, τούτο οφείλεται στην ανάγκη που ένιωσε ο Έλληνας άνθρωπος, μόλις αναγνώρισε τον εαυτό του, να κρίνει και να αποφασίζει μόνος του, να στέκεται με λογική αντίκρυ στον κόσμο. Η έλλειψη φανατισμού βρίσκεται λοιπόν μέσα στην ουσία του κλασικού ελληνικού πνεύματος.

Ο αρχαίος Έλληνας μπόρεσε να διεισδύσει στα σπλάγχνα των κοσμικών προβλημάτων, να τα κρίνει όλα από την αρχή. Πραγματοποίησε ηρωική έξοδο από το κέλυφος του δογματισμού, αρνήθηκε την αυθεντία, λυτρώθηκε από τη σύμβαση και το συμβιβασμό και αναζήτησε ερμηνείες περισσότερο σύμφωνες με την πραγματικότητα. Είναι φυσικό πως λαθεύτηκε σε πολλά. Άοπλος, χωρίς μέσα, με μόνη την πνευματική του **ρώμη**, έβαλε, όμως, τον θεμέλιο λίθο των μελλοντικών εξελίξεων. Ο Σωκράτης είναι το τέλειο πρότυπο του ελεύθερου στοχασμού. **Ήδη** στον «Κρίτωνα», τον ακούμε, δεσμώτης και μελλοθάνατος, να βεβαιώνει πως σε τίποτε άλλο δεν πείθεται παρά μόνο στο λόγο που, όταν συλλογίζεται, του φαίνεται ο σωστότερος. Ο Σωκράτης είναι ο αιώνιος συζητητής, ο στοχαστής που ένιωσε τη σημασία της θέσης και της άρσης. Φυσικά, ξεκινάει από το τίποτε και η αλήθεια είναι η αδιάκοπη μέριμνά του.

Σήμερα, στη θέση του φιλοσοφικού στοχασμού ο άνθρωπος υιοθετεί το δόγμα. Το δόγμα δεν έχει κοσμική προέλευση, έρχεται από μακριά και δεν επιδέχεται αντίρρηση. Ή το πιστεύεις **ή** δεν το πιστεύεις. Το δόγμα δεν κατοχυρώνεται από τους **αυστηρούς** κανόνες της λογικής. Δεν ευνοεί τις αποδείξεις. Μερικοί κατά καιρούς το αμφισβητούν, αλλ' αυτοί ονομάζο-

νται «αιρετικοί» και καταδιώκονται. Για τούτο και κατά κανόνα οι απολυταρχίες ευνοούν την κοινωνική αθλιότητα και την απαιδευσιά. Ο απαίδευτος, γεμάτος δεισιδαιμονίες και προλήψεις, υποτάσσεται εύκολα στην εξουσία. Κι αν καμιά φορά εξεγερθεί, η εξέγερσή του είναι απόρροια στυγνής απόγνωσης. Αφώτιστα, απαίδευτα, άβουλα πλάσματα που αντιδρούν χωρίς σκοπό.

Φυσικά, με το πέρασμα του καιρού, αναπτύσσεται η κριτική σκέψη. Και είναι η παιδεία που προικίζει τον κάτοχό της με την αρετή της προσωπικής ευθύνης. Τον αναγκάζει ν' αναρωτηθεί για πολλά και ν' απαιτήσει πειστική απόκριση –ενώ το καθησυχαστικό είναι να μην αναρωτιέται ο άνθρωπος. Η ουσία της ανθρωπιστικής παιδείας είναι ο αντιδογματισμός. Η παιδεία δημιουργεί αναστάτωση στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου και του δημιουργεί ώρες γόνιμης περισυλλογής, που σιγά σιγά τον μεταμορφώνουν σ' έναν **αυτόφωτο** πνευματικό οργανισμό.

Η πνευματική ζωή είναι πολύ ευαίσθητη και συνάμα πολύ ανθεκτική, η ταλαιπωρία την πεισματώνει. Δεν θα υποστηρίξω ότι η ελευθερία είναι απεριόριστη. Αλλά, η ελευθερία του πνεύματος μπορεί και πρέπει να είναι, αρκεί πάντα να υπηρετεί τον Άνθρωπο. Κι εδώ βρίσκεται το κρίσιμο σημείο, όπου οι καιροί μας κρίνουν και κρίνονται.

Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, Κείμενο διασκευασμένο.

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

(Μονάδες 25)

B₁. Να **επαληθεύσετε** ή να **διαψεύσετε**, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη. Να **τεκμηριώσετε** τις απαντήσεις σας με αναφορές σε συγκεκριμένα χωρία του κειμένου.

α. Κατά τον συγγραφέα ο αρχαίος ελληνικός κόσμος είχε αποποιηθεί το φανατισμό.

β. Σύμφωνα με το συγγραφέα τα απολυταρχικά πολιτεύματα ευνοούν το φανατισμό για να εξεγείρονται οι πολίτες.

γ. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η παιδεία ηρεμεί τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου και τον κάνει να μην αναρωτιέται.

δ. Κατά το συγγραφέα ανάμεσα στα μέσα με τα οποία ο αρχαίος Έλληνας έθεσε τα θεμέλια των μελλοντικών εξελίξεων ήταν η πνευματική ρώμη.

(Μονάδες 10)

ε. Ο συγγραφέας διατείνεται ότι η ελευθερία είναι απεριόριστη.

(Μονάδες 10)

B₂. Ποιον τρόπο και ποιο μέσο πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο;

(Μονάδες 4)

B₃. α) Σε τι αποσκοπεί ο συγγραφέας με τη χρήση του γ' προσώπου;

(Μονάδες 2)

β) Να μετατρέψετε τη σύνταξη από ενεργητική σε παθητική στο απόσπασμα: *«Η παιδεία δημιουργεί αναστάτωση στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου και του δημιουργεί ώρες γόνιμης περισυλλογής, που σιγά σιγά τον μεταμορφώνουν σ' έναν αυτόφωτο πνευματικό οργανισμό.»*

(Μονάδες 3)

B₄. Με ποιους τρόπους έχει αναπτυχθεί η δεύτερη παράγραφος και με ποιον η τελευταία;

(Μονάδες 6)

B₅. α) Να γράψετε ένα σ υ ν ώ ν υ μ ο για κάθε μια από τις (υπογραμμισμένες στο κείμενο) λέξεις: **δεισδύσει, μέριμνα, α παιδευσιά, στυγνής, υπηρετεί.**

(Μονάδες 5)

ΤΕΛΟΣ 3ης ΣΕΛΙΔΑΣ

β) Να γράψετε ένα α ν τ ώ ν υ μ ο για κάθε μια από τις λέξεις: ρώμη αυστηρούς, γόνιμης, αυτόφωτο, υιοθετεί.

(Μονάδες 5)

Γ. Να συντάξετε ένα άρθρο (500-600 λέξεις) για την εφημερίδα του δήμου σας, με αφορμή την έξαρση του φανατισμού στις μέρες μας, στο οποίο α) να αναφέρετε παραδείγματα φανατικής συμπεριφοράς από την καθημερινότητα, β) να αναπτύξετε τι οφείλει να κάνει η πολιτεία και η εκπαίδευση, ώστε να περιορίσουν το φανατισμό και να καταστήσουν τον άνθρωπο έναν αυτόφωτο πνευματικό οργανισμό.

(Μονάδες 40)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ